

**Міністерство освіти і науки України
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»**

**ПРОГРАМА
вступного фахового іспиту
для здобуття ступеня магістра
за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий
ринок»**

Голова фахової атестаційної комісії
доцент — **Олександр БУРЛАКОВ**

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Складові програми для визначення фахових компетентностей вступників	4
Критерії оцінювання	6
Список рекомендованої літератури	8

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Вступний фаховий іспит передбачає перевірку здатності вступника до опанування освітньо-професійної програми другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» кваліфікації магістр з фінансів, банківської справи та страхування.

Питання вступного фахового іспиту відповідають освітньо-кваліфікаційній характеристиці та освітньо-професійним програмам випускників закладів вищої освіти III – IV рівнів акредитації, фаху (спеціальності) і побудовані з урахуванням знань, умінь і навичок якими повинен володіти фахівець за освітнім ступенем «Бакалавр» та освітньо-кваліфікаційним рівнем «Спеціаліст».

Вступний фаховий іспит проводиться у тестовій формі.

Завдання вступного фахового іспиту складається із 50 запитань.

Тестові завдання представлені 4 питаннями, що потребують обрання лише однієї відповіді із запропонованого набору варіантів.

Час виконання тестових завдань становить 90 хвилин.

Вірний варіант відповіді позначається у відповідній клітинці оціночного листа позначкою «+», наприклад:

№ запитання	відповідь			
	A	Б	В	Г
1	+			
2			+	
3				+
4		+		

СКЛАДОВІ ПРОГРАМИ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ВСТУПНИКІВ

Сутність і функції фінансів підприємств. Грошові фонди та фінансові ресурси. Основи організації фінансів підприємств. Фінансова діяльність та зміст фінансової роботи. Зміст та завдання управління фінансами підприємств. Розрахункові й касові операції. Formи безготівкових розрахунків. Розрахунково-платіжна дисципліна та її вплив на фінансово-господарську діяльність підприємств. Характеристика і склад грошових надходжень підприємств. Доходи (виручка) від реалізації продукції, робіт, послуг. Доходи від фінансово-інвестиційної та іншої діяльності. Формування валового і чистого доходу. Формування прибутку підприємства. Розподіл і використання прибутку.

Сутність оподаткування підприємств і податкова система. Оподаткування прибутку підприємств. Платежі за ресурси. Непрямі податки, які сплачують підприємства. Збори і цільові відрахування, які сплачують підприємства. Місцеві податки і збори. Оподаткування суб'єктів малого підприємництва. Сутність і основи організації оборотних коштів. Визначення потреби в оборотних коштах. Джерела формування оборотних коштів. Показники стану і використання оборотних коштів. Необхідність та сутність кредитування підприємств. Банківське кредитування підприємств. Небанківське кредитування підприємств. Сутність основних засобів та їх відтворення. Показники стану та ефективності використання основних засобів. Знос і амортизація основних засобів. Сутність і склад капітальних вкладень. Джерела і порядок фінансування капітальних вкладень. Фінансування ремонту основних засобів. Оцінка фінансового стану підприємства, її необхідність і значення. Інформаційне забезпечення оцінки фінансового стану підприємств. Показники фінансового стану підприємства. Оцінка ліквідності та платоспроможності підприємства. Оцінка фінансової стійкості підприємства. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства. Фінансова стратегія підприємств. Зміст, завдання та методи фінансового планування. Зміст фінансового плану та порядок його складання. Зміст і значення оперативного фінансового плану. Фінансова санація підприємств, її економічний зміст та порядок проведення. Санаційний аудит. Фінансові джерела санації підприємств. Економіко-правові аспекти санації та банкрутства підприємств.

Страхування підприємства від втрат прибутку. Сутність страхування технічних ризиків та їх класифікація. Страхова сума, франшиза, види і типи договорів страхування відповідальності власників транспортних засобів. Канали реалізації страхових послуг. Страхові посередники і їх функції. Медичне страхування громадян виїждаючих за кордон. Страхування фінансових гарантій. Страхування відповідальності виробників за якість продукції. Страхування тварин і майна сільськогосподарських підприємств. Моторне транспортне страхове бюро України і система «Зелена карта». Сутність та необхідність авіаційного страхування. Основні ризики, які виникають під час авіаційних перевезень.

Загальні умови страхування будівель, що належать громадянам. Основні ризики при страхуванні автотранспортних засобів, рівень страхових тарифів і франшизи. Страхування туристів. Страхування інвестицій. Змішане страхування життя. Розрахунок суми належного відшкодування збитків у разі страхування посівів сільськогосподарських культур. Сутність страхування відповідальності позичальників за погашення кредитів. Андерайтинг та його завдання. Поясніть значення термінів «страхова медицина» і «медичне страхування». Страхування наземного транспорту. Страхування заставного майна, значення, види ризиків, тарифи. Суть страхування від нещасних випадків і в яких формах і видах воно проводиться. Значення, сутність та основні види страхування екологічних ризиків. Страхування орендованого майна. Страхування підприємств від перерв у виробництві внаслідок знищення або пошкодження застрахованого майна: сутність, основні види та умови. Страхування продукції рослинництва. Страхові агенти і специфіка їх роботи. Страхування майна підприємств від вогню та інших небезпек. Механізм надання послуг із страхування відповідальності працедавця.

Походження, розвиток та функції комерційних банків. Види та класифікація банків. Банківські об'єднання. Створення та державна реєстрація банківських установ. Поняття і завдання реструктуризації та реорганізації банківських установ. Організаційна структура та управління банком. Економічна характеристика та джерела формування банківських ресурсів, їх класифікація. Власний капітал банку, його структура, джерела формування, функції та значення. Економічний зміст депозитних операцій, їх класифікація та загальна характеристика. Система страхування (гарантування) вкладів населення в банках. Особливості одержання міжбанківських кредитів від НБУ та від інших комерційних банків. Загальна характеристика форм та способів безготівкових розрахунків. Поняття, види та характеристика банківських платіжних карток. Сутність, класифікація, принципи та функції кредиту, його роль в економіці. Організація кредитної діяльності банку. Процес банківського кредитування. Ціна банківського кредиту та фактори, що її визначають. Кредитний ризик та методи управління ним. Система оцінки кредитоспроможності позичальника банку. Форми забезпечення повернення банківських кредитів, їх поняття та загальна характеристика. Сутність фінансової стійкості комерційного банку та способи її забезпечення.

Загальні принципи фінансового планування на підприємстві, його етапи. Організація управління бюджетами. Умови ефективного фінансового планування та його основні технологічні принципи. Суть, призначення та функції бюджетування. Вигоди та очікувані результати від запровадження бюджетування. Види бюджетів, їх характеристика. Цілі підприємства та їх взаємозв'язок з бюджетуванням. Принципи та завдання бюджетування. Методологія складання бюджетів на підприємстві. Процедура складання, узгодження та затвердження бюджетів. Бюджетування фінансових потоків. Індивідуальна та універсальна

бюджетна модель. Бюджетування окремих галузей господарської діяльності. Облікова політика підприємства та її основні елементи в системі обліку витрат. Методи калькулювання собівартості продукції та ціноутворення в бюджетуванні. Принципи розподілу накладних витрат в бюджетуванні. Технологія побудови фінансової структури підприємства. Значення, завдання та методика складання бюджету доходів і витрат. Значення, завдання та методика складання бюджету руху грошових коштів. Методика побудови розрахункового балансу. Методи контролю, його елементи та основні принципи.

Зміст та основні завдання фінансової діяльності суб'єктів господарювання. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання без створення юридичної особи. Особливості фінансової діяльності приватних підприємств. Особливості фінансової діяльності товариств з обмеженою відповідальністю. Особливості фінансової діяльності акціонерних товариств. Особливості фінансової діяльності командитних і повних товариств. Фінансова діяльність кооперативів. Особливості фінансової діяльності підприємств з іноземними інвестиціями. Фінансова діяльність державних і казенних підприємств. Фінансування спільної діяльності підприємств на основі договорів кооперації. Власний капітал, його функції та складові. Статутний капітал і корпоративні права підприємства. Класифікація внутрішніх джерел фінансування підприємства. Чистий грошовий потік (Cash-flow). Зміст, значення та основні завдання дивідендної політики. Позичковий капітал підприємства, його ознаки та складові. Реорганізація як специфічний напрям фінансової діяльності підприємства. Сутність і класифікація фінансових інвестицій підприємства. Розрахунки при здійсненні зовнішньоекономічних операцій. Сутність, необхідність та основні завдання фінансового контролінгу.

КРИТЕРІЙ ОЦІНЮВАННЯ

Мета тестування – перевірка знань, умінь і навичок вступників програмним вимогам, з'ясування компетентності та оцінка ступеня підготовки вступників для отримання ступеня освіти магістра.

Результат вступного фахового випробування, проведеноого у письмовій тестовій формі, визначають як суму балів, виставлених на кожне з тестових завдань.

Максимальна кількість балів за вірну відповідь на одне запитання становить 4 бали. За відповідь на кожне питання оцінка може складати 0 балів (неправильна відповідь або відсутність відповіді) або 4 бали (вірна відповідь).

Загальна оцінка від 0 до 99 балів вважається незадовільною.

Максимальна кількість тестових балів, яку можна набрати, правильно виконавши всі завдання тестової роботи – 200 балів.

Фахова атестаційна комісія оцінює роботу за загальною сумою балів, набраних вступником за результатами тестування, яка може знаходитись в межах від 100 до 200 балів.

Мінімальна кількість балів для подальшої участі у конкурсному відборі повинна складати 100 балів.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Фінанси: Підручник / за ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. – 2-ге вид. перероб. і доповн. – К.: Знання, 2012. – 687 с.
2. Буряк П.Ю., Смолінська С.Д., Татарин Н.Б. Фінанси: Підручник.- К.: «Хай – Тек Прес», 2010. – 329с.
3. Кремень О. І. Фінанси : навч. посіб. / О. І. Кремень, В. М. Кремень. – К. : Центр учебової літератури, 2012. – 412 с
4. Фінанси. Підручник / За ред..С.І.Юрія і проф.В.М.Федосова.-2008.- 611 с.
5. Худолій Л.М. Теорія фінансів.К.: Вид-во Європейського ун-ту, 2003-252 с.
6. Фінанси:курс для фінансистів.Навч.посібник / За ред. В.І. Оспіщева,К.: Знання, 2008,-562 с.
7. Фінанси: курс для фінансистів.підручник/ За ред. Буряка П.Ю, Жихор О.Б. К.: Знання, 2010,-528 с.
8. Давиденко Н.М., Данилевська –Жугунісова О.Є. Підручник Фінанси. К.:ТОВ ЦП Компрінт, 2014р. - 544с.
9. Данілов О.Д.,Серебрянський Д.М.Фінанси у запитаннях і відповідях, К.: 2008.- 528с.
10. Александрова М.М. Страхування: Навч.-метод, посіб. — К.: ЦУЛ, 2000,280 с.
11. Залетов О.М. Страхування: Навч. посіб. / За ред. д-ра екон. наук О.О. Слюсаренко. — К.: Міжнар. агенція "Бізон", 2003. — 320 с.
12. Фінанси підприємств: Навч. посіб. — К.: Центр навч. л-ри, 2004. — 460с.
13. Фінанси підприємств: Навч. посіб. / Г.О. Паргин, А.Г. Загородній. — 2-ге вид., перероб. і доопр. — К.: Знання, 2006. — 379 с.
14. Фінанси підприємств: Навч. посіб. / В.М. Гриньова, В.О. Коюда.— 3-те вид. — К.: Знання, 2006. — 423 с.
15. Фінанси підприємств: Підручник / Кер. авт. колективу і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. — 4-тевид., перероб. тадоп. — К.: КНЕУ, 2002. — 571 с.
16. Фінансове право України: Підручник/Г.В. Бех, О.О. Дмитрик, В.Є. Криницький; За ред. М.П. Кучерявенка. — К.: Юрінком Інтер, 2004. — 320 с.
17. Романенко О.Р. Фінанси: підручник для ВНЗ / О.Р. Романенко. – К.: Центр учебової літератури, 2016. – 310 с.